

Trepartens oplæg til en "Aftale om et Grønt Danmark". Udtalelse af Bestyrelsen for Foreningen Danmarks Vilde Natur.

For nu at sige det enkelt: vi er ikke imponerede over Trepartens "Aftale om et Grønt Danmark". Mens fedtemøget har bredt sig, og havbunden dækkes af liglagner, har vi kunnet konstatere, at incitamenterne til at få landbruget til at medvirke til en løsning er for ringe og kommer for sent – alle de smukke ord til trods.

Hvorfor nu det? Jo, årsagen er naturligvis, at dansk landbrug i dag reelt er styret af de mellem 3 og 4000 landbrug, der driver ejendomme på over 200 ha. I realiteten er der endda tale om, at det styres af under 2000 store jordejere med ejendomme over 400 ha. Det skal sammenholdes med, at der for 100 år siden fandtes over 200.000 selvstændige landmænd. Landbrug & Fødevarer på Axelborg er derfor i dag i realiteten heller ikke "Landmændenes Organisation", men derimod interesseorganisation for "Fødevarerklyngen", og det vil i praksis sige Danish Crown og Arla. Ingen af dem vil naturligvis hilse en tilbagegang i den animalske produktion velkommen. Slet ikke den nedgang på 15-20%, som Svarer-rapportens CO2-afgift på 750 kr./ton vil medføre. Ja, ikke engang de 3-7%, som den "billigste" model kunne betyde. Treparten har derfor "opfundet" deres egen model, der først om 5-10 år forventes at indebære en reduktion på 5%.

Forskere med forstand på havmiljø peger helt entydigt på nødvendigheden af at reducere tabet af gødning fra markerne med 40%. Det kan kun opnås gennem udtag af dyrket jord. Det kan opgøres på forskellige måder, men i praksis taler vi om mellem 750.000 og 1 mio. ha. Og i stort omfang langs vores vandløb, søer, fjorde og kyster. Det vil reducere mulighederne for dyrkning af foderafgrøder og dermed den animalske produktion i landet. Man bør samtidig regulere den animalske produktion til et niveau, hvor der ikke er flere dyreenheder, end der kan dyrkes foder til i Danmark, da import af foder kan føre til destruktion af andre landes natur.

Hvor dyrkningen helt eksakt skal ophøre, findes der lidt forskellige bud på. Det afhænger af hvilken andre hensyn, denne "øvelse" også skal tage, nemlig til drikkevand og biodiversitet. Uanset hvor udtagningen skal ske, peger Klimarådet imidlertid på - baseret på Biodiversitetsrådets udmeldinger - at der skal ske en omlægning på i

alt 1.053.283 ha, for at vi kan leve op til vores internationalt indgåede aftaler (EU's lov om Naturgenopretning, Kunming-Montreal aftalen samt Vandrammedirektivet). Det vil gøre noget effektivt for vores havmiljø, sikre vores drikkevand og skåne klimaet gennem binding af kulstof i lavbundsområder og i vores nye storladne natur. Det vil løfte biodiversitets- og naturdagsordenen op på et niveau, der afspejler alvoren. I alt anbefales det fra forskernes side, at der skal ophøres med intensiv dyrkning på godt 625.000 ha. Hertil føjer sig de 165.000 ha produktionsskov, der skal udlægges til urørt skov.

I det perspektiv er der rigtig langt op fra de 390.000 ha, der figurerer i Trepårtens aftalepapir - hvoraf det endda kun er de 140.000 ha lavbund og randzoner plus de 80.000 ha. urørt skov, der reelt har mulighed for at bidrage til naturgenopretningen. De øvrige 170.000 ha. er nemlig beregnet på at omlægges fra jordbrug til skovbrug, dvs. driftede plantager med mere eller mindre monokulturer.

I lyset heraf er det væsentligt at notere sig, at lidt under halvdelen af de 40 mia. kr., der skal indskydes i den nye Arealfond, ser ud til at skulle benyttes til at finansiere netop jordudtaget til denne skovrejsning. Arealfondens midler ser således for halvdelens vedkommende ud til at være reserveret plantagedrift og ikke natur.

Til trods for alle de smukke ord finder vi derfor Trepårtens aftaletekst gennemsyret af en indædt uvilje mod at tage livtag med den udfordring, Danmark står overfor – klima- som naturmæssigt.

I lyset heraf anbefaler vi politikerne til at præcisere følgende i den endelige aftale:

- Klima- og biodiversitetsrådets anbefalinger med hensyn til arealudtag skal skrives ind i aftalen som et endemål i 2050. Der skal etableres konkrete datoer for delmål i perioden 2025-50.
- For at realisere denne dagsorden skal der inden udgangen af 2024 publiceres et Danmarkskort, der anviser hvilke jorder, der i fremtiden skal udlægges til store sammenhængende naturområder, randzoner, dyrkningsfrie grundvandszoner, skovrejsning osv. Denne arealplanlægning skal vedtages ved

lov, således at jordpriserne på de marginale jorder holdes i skak.

- For at nå dette mål, skal midlerne i den kommende Arealfond forøges til 96 mia. kr. over 25 år, gennemsnitligt 3,8 mia. kr. årligt.
- Midlerne til forvaltning af den fremtidige natur i Danmark skal løftes fra knap 2 mia. til 4,6 mia. kr.
- I teksten skitseres en fremtidig forvaltningsmodel for de udtagne jorder, der hedder "Permanent Ekstensivering". I realiteten er der tale om en form for "Rewilding Light". I forlængelse heraf mener vi, at rewilding i et videre perspektiv skal etableres som et naturligt og integreret element i den fremtidige naturforvaltning - dvs. at der over hele Danmark skal sigtes mod en naturgenopretning, der fremmer økosystemisk tankegang, understøttelsen af de naturlige dynamikker, frisættelse af hydrologi samt udsætningen af store planteædere (fra Bison til Bævere). Ikke kun i de fremtidige naturnationalparker, men også mere generelt i statens urørte skove. Vi gør i den forbindelse opmærksom på, at stadig mere forskning viser, at vild og urørt natur som minimum har samme kapacitet til at lagre CO₂ som driftede blandingssskove (der fundamentalt betragtes som relativt uvenlige over for biodiversiteten). Rewilding skal naturligvis praktiseres i henhold til anbefalingerne fra Dyreetisk Råd samt gældende lovgivning. Vi har noteret os at Dansk lovgivning på hele dette område ikke flugter med EU's regelsæt.
- I lyset heraf skal der ske en revision af dansk naturlovgivning, og herunder loven om Naturnationalparker, der endnu ikke er i overensstemmelse med ambitionerne om, at opgaven skal løftes i et samarbejde mellem offentlige og private jordejere. Naturlovgivningen skal også opdateres til EU's nye regelsæt om naturgenopretning. Vi hilser (desuden) Trepårtens forslag om indførelsen af en egentlig biodiversitetslovgivning velkommen, idet vi ønsker, at denne fremtidige lov bliver bindende på linje med klimalovgivningen.

Interesserede kan læse mere her:

Aftale om et grønt Danmark. Aftale mellem regeringen, Landbrug & Fødevarer, Danmarks Naturfredningsforening, Fødevareforbundet NNF, Dansk Metal, Dansk Industri og Kommunernes Landsforening
24. juni 2024

<https://oem.dk/media/10040/aftale-om-et-groent-danmark-24-juni-2024-a.pdf>

Se også præsentationen af Treparten her:

<https://oem.dk/nyheder/nyhedsarkiv/2024/juni/regeringen-og-parterne-i-groen-trepart-indgaar-historisk-aftale-om-et-groent-danmark/>

Biodiversitetsrådet. 2024. Finansiering af Danmarks biodiversitetsindsats - perspektiver på den offentlige og private sektors rolle og bidrag.

<https://www.biodiversitetsraadet.dk/viden/finansiering-af-danmarks-biodiversitetsindsats>

Biodiversitetsrådet. 2023. Mod robuste økosystemer – anbefalinger til en dansk lov om biodiversitet

<https://www.biodiversitetsraadet.dk/pdf/2023/12/Aarsrapport-Biodiversitetsraadet-2023.pdf>

Om Areal til Natur:

Danmarks fremtidige arealanvendelse. Sådan tager vi hensyn til klima, vandmiljø og biodiversitet

Klimarådet 2024

https://klimaraadet.dk/sites/default/files/node/field_files/Danmarks%20fremtidige%20arealanvendelse%20Klimarådet%202024.pdf

Potentialet for at reservere 30% af landarealet til beskyttede og strengt beskyttede områder i Danmark. Af Rasmus Ejrnæs, Jesper Bladt og Camilla Fløjgaard

Videnskabelig rapport fra DCE - Nationalt Center for Miljø og Energi. Nr. 507. 2022

<https://dce2.au.dk/pub/SR507.pdf>

Mere, bedre og større natur i Danmark. Hvor, hvordan og hvor meget? Af Petersen, A. H., B. Hasler, T. Laage-Thomsen, M. Termansen og C. Rahbek
Center for Makroøkologi, Evolution og Klima, Globe Institute, Københavns Universitet 2024
https://macroecology.ku.dk/pdf-files/reports-and-publications/Mere__bedre_og_st_rre_natur_i_Danmark_2024.pdf